

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№11

2025
noyabr

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 680 sahifa.
2025-yil, noyabr

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

JAHONDA KREATIV IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHINING UMUMIY GLOBAL TENDENSIYALARI.....	12
Ismailov Azizbek Ruzimaxmatovich	
CHORVACHILIK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUV VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA BOZOR INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	22
Soxadaliyev Abdurashid Mamadaliyevich	
XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI O'ZARO TA'SIR	30
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA XIZMATLAR EKSPORTINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	35
Sultonov Shodiyor Abduxalilovich, Karshiyeva Charos Mamasoliyevna	
QASHQADARYO VILOYATIDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI ASOSIDA YUQORI MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHNING HOZIRGI HOLATI.....	41
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XALQARO TAJRIBA ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	48
Xodjimov Xamidullo Mamirjonovich	
TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELNI SAMARALI BOSHQARISH: MUAMMO VA TAKLIFLAR.....	53
Yusupov Shaxzod Maxmatmurodovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI.....	59
Axatova Shahnoza	
SANOATNING "DRAYVER" SOHALARINI RIVOJLANTIRISH	63
Mamurjonova Ruxshonabegim Farxodovna	
РОЛЬ КРЕАТИВНОЙ ИНДУСТРИИ В РЕГИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ КАРАКАЛПАКСТАНА.....	69
Хошимова Камилла Навфал қизи	
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В ПОВЫШЕНИИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	79
Тожиева Шахноза Бобомуратовна, Расулова Дилфуза Валиевна	
АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	86
Файзиёв Умуркул Шухратович	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATIDA ISTEMOLCHILARNI MOTIVATSIYALASH MASALALARI	97
Jalilov Jamshid G'anjonovich	
СТАНДАРТЫ КАЧЕСТВА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	103
Ўролова Севара Бехзод қизи	
BANKLARDA KAPITAL YETARLILIGI VA LIKVIDLIKNI AUDITORLIK BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	109
Narziyev Hayotjon Azamatovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BudgetLASHTIRISH ORQALI FISKAL SAMARADORLIKNI OSHIRISH MASALALARI.....	115
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
AUDITORLIK XULOSALARIDA AUDITORLARNING PROFESSIONAL MULOHAZALARNING ASOSLILIGINI ANIQLASH AHAMIYATI	120
Parpiyev Jaxongir Ilxomjonovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA YASHIL MOLIYALASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIYOT UYG'UNLIGI.....	126
Xalikov S. X.	

TURISTIK KORXONALARDA BREND CAPITALINI BAHOLASH	131
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
AYOLLAR ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISHDA KASANACHILIKNING AHAMIYATI	141
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	148
Алимова Дилафруз	
O'ZBEKISTON UZUMCHILIK KORXONALARINING EKSPORT MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA YASHIL INNOVATSIYALAR VA TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	153
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLAR TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA SOLIQ BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	161
Radjabov Umurzoq Ablakulovich	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО СЕКТОРА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭНЕРГЕТИКИ	165
Аллаева Г.Ж.	
THE IMPORTANCE OF STRESS TESTING AND ITS IMPLEMENTATION IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	169
Mamatova Sevara	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARI SALOHİYATI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION KO'RSATKICHLARI	175
Nabiyev G'ulom Abdisalomovich	
IJTIMOİY SOHA INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT–XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIY TAJRIBALARI	185
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
YASHIL BANK MAHSULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	189
Mahmudov Ulug'bek Davronovich	
KICHIK BIZNESDA XUSUSIY VA UMUMIY AXBOROT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI	193
Navruz-zoda Layli Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	197
Mamatkulova Nadira Maxkamovna	
JAHON AMALIYOTIDA TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	203
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
РАЗВИТИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ МАЛОГО БИЗНЕСА КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К “ЗЕЛЁНОЙ” ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	210
Бозорова Озода Рахимовна	
ТЕМИРБЕТОН КО'РРИКЛАРДАГИ BURDALANGIN BETONDAN OLINGAN CHAQIQ TOSHNI KOMPLEKS TADQIQOT QILISH	222
Salixanov Saidxon Salixanovich, Kenjayev Temurbek Olimjonovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA YASHIRIN IQTISODIYOTNI ANIQLASH USULLARI VA SOF FOYDA KO'RSATKICHIDA AKS ETISH YO'LLARI	226
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
MAMLAKATIMIZ BANKLARIDA FOIZ RISKILARI MUAMMOLARI VA ILMIY-TAHLILI	230
Isakov.J.Ya	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI EKSPORTGA YO'NALTIRISHDA IQTISODIY BARQARORLIK TUSHUNCHASINING NAZARIY ASOSLARI VA BAHOLASH MEZONLARI	238
Faxriddinov Bahriddin	

TO'QIMACHILIK SANOATIDA SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING IQTISODIY AFZALLIKLARI	243
Raximov Furqat Jalolovich	
BUXORO VILOYATIDA CHARM-POYABZAL TARMOG'I RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH STRATEGIYASI.....	249
Rahmonov Xurshid Xayriddinovich, Atoeva Mehriqo Ilhom qizi	
KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBI VA UNI YURITISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	254
M.I.Murodova	
SOLIQ SIYOSATI ORQALI AHOLI DAROMADLARINI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI.....	258
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
INNOVATSION VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA LOGISTIK XIZMATLAR KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI TAHLILI.....	264
Xalimov Javlonbek Shaxriyovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SOLIQLARNI UNDIRISHNING METODOLOGIK MUAMMOLARI	271
Muxammadov Nodir Karimovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA EKSPORTBOP MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	277
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
IQTISODIYOT VA TA'LIM BOSHQARUVI: O'ZBEKISTONDA TA'LIM BRENDINGI UCHUN IQTISODIY JIHATLAR.....	282
Dilfuza Shokirova	
OLIY TA'LIM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	291
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
O'ZBEKISTON BANKLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI INSON KAPITALI RIVOJI BILAN UYG'UNLASHTIRISH: INSTITUTSIONAL YONDASHUV.....	295
Xushvaqto'v Nodirbek Nomoz o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIVAVIY STRESS-TEST TIZIMINI YARATISH METODOLOGIYASI	299
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
HOZIRGI SHAROITDA BANK FAOLIYATIDA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	303
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
ENSURING SECURITY IN THE DIGITAL WORLD: HOW THE INSURANCE INDUSTRY CAN COUNTER CYBERATTACKS	308
D.D. Omonova	
JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISH JARAYONIDA Budget-SOLIQ SIYOSATINI ISLOH QILISH MASALALARI	314
Hojiakbar Zaynabidinov	
SILINDRSIMON KAMERADA QATLAMLI CHIGITLAR AYLANMA HARAKATINING TAHLILI.....	319
No'monov Mirjalol Abdumalik o'g'li	
IPAKCHILIK KLASSTERLARI ASOSIDA TARMOQNI O'RTA MUDDATLI RIVOJLAN TIRISH STRATEGIYASI.....	325
Xudoykulov Mamarasul Radjabovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	332
Shermatov Sirojiddan Xaydarovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM IQTISODIYOTINING RAQAMLI MARKETING ORQALI RIVOJLANISH YO'LLARI.....	335
Egamberdiyev Muzaffar	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ РЕШЕНИЙ В РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА «БЕЗОПАСНЫЙ ГОРОД»	339
Иминов Акбаржон Одилжонович	

IQTISODIY TIZIM VA INSON QADRIYATI: KAPITALIZM VA GUMANIZM O'RTASIDA	345
Raxmatullayev Sarvar Nazar o'g'li, Abdukarimova Muborak Sharaf qizi, Madrakhimova R. G.	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH VA INVESTITSİYALAR JALB ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	350
Yusupov Muxiddin Soatovich	
KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLİYAVIY HISOBOT MA'LUMOTLARINI TAHLIL QILISH MASALALARI	358
Avazov Ilhom Ravshanovich	
YANGI TUZILISHLI IKKI QATLAMLI TRIKOTAJ TO'QIMALARINI OLISH USULLARI	363
S. Saparova, M. Musaeva, M. Mirsadikov, M. Mukimov	
KVANT MUHITIDA AXBOROTNI HIMOYALASHGA XIZMAT QILUVCHI MULTIPLEKSER TUZILMASI	370
Safojev Nuriddin Najmiddin o'g'li	
ERKIN IQTISODIY HUDUDLAR: KO'P QATLAMLI IQTISODIY MEXANIZMLAR, INNOVATSION INFRATUZILMA VA INSTITUSIONAL UYG'UNLIKNING KONSEPTUAL TAHLILI	377
Kuziev Ravshan Ramazonovich	
SANOAT HAMKORLIGINING ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA INTEGRATSIYA QILISH YO'LLARI	385
Boyutrayev Olimjon Urayimovich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	392
Akbarov G'ayratjon Ne'madjonovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA YILQICHILIK VA TUYACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARINI ARIMA MODEL ASOSIDA PROGNOZLASH	396
Sabit Gabbarov Nietali'evich	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSALARIDA AUTSORSING FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR	402
Xamidov Anis Choriyevich	
NEXUS BETWEEN RENEWABLE ENERGY USE AND GDP GROWTH IN UZBEKISTAN	407
Xalimjonov Nurbek Ulug'bek o'g'li, Toxirov Shodiyor Zafar o'g'li, Jumamuratov Sultanbek Ilyasovich	
MOLIYAVIY SALOHİYATNI OSHIRISHDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	415
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
O'ZBEKISTON O'RMON XO'JALIGIDA INNOVASION MOLİYALASHTIRISH: NORMATIV TAYANCH, BOZOR INSTRUMENTLARI VA EKOTIZIM XIZMATLARI	420
Mamatqulova Muxlisaxon Mamirjanovna	
SERVIS IQTISODIYOTIDA ISH BILAN BANDLIK SHAKLLARI TRANSFORMATSIYASINI TADBIQ QILISHGA METODOLOGIK YONDASHUV	425
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O'RNI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	431
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОГО» ФИНАНСИРОВАНИЯ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ	436
Мирдовидов Бахтиер Кобилович	
MILLIY IQTISODIYOT UCHUN INVESTITSIYA RESURSI SIFATIDA UY XO'JALIKLARI JAMG'ARMALARINI RIVOJLANTIRISH	443
Bayxonov Baxodirjon Tursunbayevich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TIZIMLARI HIMOYA VOSITALARINI SUN'IY INTELLEKT BILAN INTEGRATSIYALASH MUAMMOLARI	448
Bozorov Suhrobjon Mumin o'g'li	

SANOAT KORXONALARIDA KPI TIZIMINI JORIY QILISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	453
Tursunov Orifali Samandarovich	
IQTISODIY BARQARORLIKGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	457
Abdullayeva Sevaraxon Xasanovna	
ZARAFSHON MINTAQASI HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHALARI O'RTASIDAGI MUTANOSIBLIKNI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI	463
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
YUQORI SAMARALI PAXTA TOZALAGICHDA MAYDA IFLOSLIKLARNI AJRATISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING OPTIMAL PARAMETRLARINI MATEMATIK MODELASHTIRISH ASOSIDA ANIQLASH.....	471
Mirzakarimov Mirsharoffiddin Mirzaabdurahimovich	
MAHSULOTLAR RAQAMLI PASPORTI EKOTIZIMI VA UNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	478
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ МОЮЩИХ СРЕДСТВ И МЕТОДОВ НА ПОКАЗАТЕЛИ КАЧЕСТВА НАТУРАЛЬНЫХ ШЕРСТЯНЫХ ВОЛОКОН.....	484
Собиров ДаниёрХолмуродович	
СТРУКТУРНАЯ МОДЕЛЬ ЦИФРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	490
Киличева Феруза Бешимовна	
KICHIK BIZNESNING BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA SAMARALI OMILLARDAN FOYDALANISH NAZARIYASI	495
Imomnazarov Xurshid Ozodbekovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI BAHOLASH INDIKATORLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	499
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOXASIGA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMINI TA'SIRI.....	504
Yuldashev Kodirjon Mamadjanovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	508
Shernayev Akbar Aqmirzayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI	514
Adilov Mirkomil Miralimovich	
IDORALARARO INTEGRATSIYANING NAZARIY MODELLARI VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI AHAMIYATI	520
Ashirov Jamolbek Shuxrat o'g'li	
MO'RT MATERIALLARNI MEXANIK KESIB ISHLOV BERISHDA ASBOB YUZASIDA KUZATILADIGAN YEYILISH	526
Allanazarov Akmal Abdulxaqovich, Axmedov Azamat Xaitovich, Shakirov Shuhrat Musayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOLIQ MONITORING TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	530
Lukmanov Kahramon Abdurahmanovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	534
Yuldashov Isomiddin Sidiqovich	
KICHIK BIZNESNI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA TIJORAT BANKLARINING KREDIT SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	540
Norqobilova Nargiza Abdigodirovna	

PNEVMOTRANSPORT TIZIMIDAGI PNEVMOQUVUR TIRSAK MATERIALINI YAXSHILASH ORQALI PAXTA SIFATIGA TA'SIRINI O'RGANISH	546
Boltabayev Bekzod Egamberdiyevich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING EKOLOGIK AKTIVLARINI HISOBGA OLISH	549
Mirzayev Komiljon Abdullajonovich	
DEHQON XO'JALIKLARIDA YER RESURLARIDAN FOYDALANISHNING EKOLOGIK XAVFSIZLIGI VA UNING BAHOLASH USULLARI.....	553
Axmatov Abutolibxon Ochilxon o'g'li	
XUSUSIYLASHTIRILGAN KORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI MOLIVAVIY NATIJADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	557
Asomidinova Moxigulbonu Oybek qizi	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION JOZIBADORLIKNING ORTIB BORISHI JAHON MIQYOSIDA JORIY ETILAYOTGAN BUSINESS READY REYTINGIDAGI BAHOLASH NATIJALARIDA YAQQOL NAMOYON BO'LMOQDA.....	562
Platov Dilshod Xaqberdiyevich, Raxmonov Doniyor Ixtiyorjon o'g'li, Ortiqova Niginabonu Alisher qizi, Raxmonov Jo'rabek Hamroyevich	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA INVESTITSIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI.....	570
Nilufar Mengqobilovna Xudayberdieva	
MAGNEZIAL BOG'LOVCHI MATERIALLAR ISHLAB CHIQRISHDA SANOAT CHIQINDILARNI FOYDALANISHNING DUNYO VA O'ZBEKISTON MIQYOSIDAGI HOLATI	574
Rahimjon Jalilov Ravshanbek o'g'li, Orazimbetova Gulistan Jaksilikovna	
KORXONALAR ISHLAB CHIQRISH POTENSIALINING XUSUSIYATLARI VA UNDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	578
Jalilov Bahrom Sotiboldievich	
O'ZBEKISTONDA INKLYUZIV SUG'URTA INSTITUTINING RIVOJLANISH ZARURATI VA UNING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI.....	583
Ravshanova Mohinur O'rolovna	
INNOVATIVE APPROACHES TO IMPROVING STUDENTS' DIGITAL COMPETENCE	588
Jalqasbayev Sultanbek Tayrbek uli	
KREATIV TURIZMDA YANGI TAJRIBALAR YARATISH: IJODIY KLASSTERLAR, MAHALLIY HUNARMANDCHILIK VA IMMERSIV TEXNOLOGIYALAR ROLI	593
Hamzayeva Dilfuza Samarovna	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	599
Salimjonova Zilolaxon Salimjon qizi	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY MAHSULOTLAR	605
Nazarova Umida Mamadali qizi	
CREDIT RISK MANAGEMENT AND PROFITABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN AN EMERGING MARKET: THE CASE OF UZBEKISTAN	609
Ruzmamat Khudayberganov Shokirjon ugli, Sobirov Yuldoshboy Ruzimboevich, Nodirbek Fayzullaev Baxtiyor Ugli	
PAXTA XOMASHYOSIDAGI IFLOSLIKLARNI TOZALASHDA UNUMDORLIKNI OSHIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OPTIMAL PARAMETRLARNI ANIQLOVCHI MATEMATIK MODEL.....	616
Karimov Abdusamat Ismonovich, Imomnazarova Nurjaxon	
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО КАК ИНСТРУМЕНТ МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО И ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	621
Муродбек Болтабоев	

YOSHLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	626
Valiev Umid Gulamovich	
TURIZM SOHASIDA MARKETING STRATEGIYALARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	631
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
HR MARKETING STRATEGIYALARINING KORXONA SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	635
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING TADQIQOTLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	641
Musayeva Shoirazimovna	
ЭМПИРИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ЗРЕЛОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА И ЦИФРОВИЗАЦИИ В МАЛОМ И СРЕДНЕМ БИЗНЕСЕ УЗБЕКИСТАНА	646
Джуманиязова Сабина Михайловна	
MAMLAKATIMIZDA INKLYUZIV TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: ISTIQBOLLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR	654
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
SYNTHESIS OF FLAME-RESISTANT NANOCOMPOSITE COATINGS, THEIR THERMO-MECHANICAL PROPERTIES, AND PRACTICAL APPLICATION IN THE EVALUATION OF HEAT RESISTANCE	658
Tosheva Dilfuza Farxodovna, Siddikov Ikrom Iminjonovich, Rakhimov Firuz Fazliddinovich	
TELEKOMMUNIKATSIYA KORXONALARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TEXNIKA VA TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	663
Xusanov Durbek Nishanovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЖЕЛЕЗОБЕТОННОЙ ТОНКОСТЕННОЙ КОНСТРУКЦИИ С ГРУНТОВЫМ МАССИВОМ В УСЛОВИЯХ ПОЛЗУЧЕСТИ	667
Уринов Адхамджан Акбарович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	673
Qurbonov Nuriddin Ro'ziqulovich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Qurbonov Nuriddin Ro'ziqulovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Soliq va soliqqa tortish” kafedrası

katta o'qituvchisi

[Ocid: 0009-0005-7188-3925](#)

n.qurbonov@tsue.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya faoliyatini samarali moliyalashtirishning nazariy asoslari tizimli tahlil qilinadi. Xususan, investitsion qarorlar qabul qilishda kapital narxi, risklar darajasi, kapital tuzilmasi, shuningdek, aksiyadorlar manfaatlar bilan boshqaruv qarorlari o'rtasidagi muvozanat masalalari keng muhokama qilinadi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi sharoitida aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiyaviy faolligini oshirish uchun moliyaviy infratuzilmaning rivojlanishi, fond bozori vositalaridan foydalanish darajasi, institutsional va huquqiy mexanizmlar bilan bog'liq holatlar tahliliy yondashuv asosida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda mamlakat fond bozorida statistik ko'rsatkichlar asosida investitsiya moliyalashtirishning amaliy holati ham aks ettirilib, O'zbekistondagi aksiyadorlik jamiyatlari uchun samarali moliyalashtirish strategiyalarini ishlab chiqish zarurati asoslanadi. Shu bilan birga, xalqaro tajribalar asosida O'zbekiston iqtisodiy muhitiga mos keladigan takomillashgan moliyalashtirish modelini shakllantirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: aksiyadorlik jamiyatlari, investitsiya, investor, investitsiya faoliyati, moliyalashtirish, investitsiya loyihalari, moliyalashtirish manbalari, fond bozorlari, real investitsiyalar, moliyaviy investitsiyalar.

Abstract. this article presents a systematic analysis of the theoretical foundations for effectively financing the investment activities of joint-stock companies. In particular, it discusses critical aspects of investment decision-making such as the cost of capital, level of risk, capital structure, and the balance between shareholder interests and managerial decisions.

Furthermore, the article examines the development of financial infrastructure, the utilization of stock market instruments, and the role of institutional and legal mechanisms in enhancing the investment activity of joint-stock companies in the context of the Republic of Uzbekistan. Based on statistical data from the national stock market, the practical state of investment financing is assessed, and the need to develop effective financing strategies for Uzbek joint-stock companies is substantiated.

The study also puts forward scientific and practical recommendations for designing an improved financing model tailored to Uzbekistan's economic environment, drawing upon relevant international experiences.

Keywords: joint-stock companies, investment, investor, investment activity, financing, investment projects, sources of financing, stock markets, real investments, financial investments.

Аннотация. в данной статье системно анализируются теоретические основы эффективного финансирования инвестиционной деятельности акционерных обществ. В частности, подробно рассматриваются вопросы, связанные с принятием инвестиционных решений, такие как стоимость капитала, уровень рисков, структура капитала, а также баланс интересов акционеров и управленческих решений. Кроме того, с учетом условий Республики Узбекистан исследуются вопросы повышения инвестиционной активности акционерных обществ через развитие финансовой инфраструктуры, степень использования инструментов фондового рынка, институциональные и правовые механизмы.

В рамках исследования на основе статистических показателей фондового рынка страны раскрывается практическое состояние финансирования инвестиционной деятельности, а также обосновывается необходимость разработки эффективных стратегий финансирования для акционерных обществ Узбекистана. Наряду с этим выдвигаются научно-практические предложения по формированию усовершенствованной модели финансирования, адаптированной к экономическим условиям Узбекистана, с учетом международного опыта.

Ключевые слова: акционерные общества, инвестиции, инвестор, инвестиционная деятельность, финансирование, инвестиционные проекты, источники финансирования, фондовые рынки, реальные инвестиции, финансовые инвестиции.

KIRISH

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish deganda, ajratilgan moliyaviy resurslarni aniq maqsadli yo'naltirilgan holda, muayyan investitsiya loyihasining ehtiyojlarini qondirish uchun samarali tarzda foydalanish tushuniladi. Ushbu moliyalashtirish shakli, asosan, moliyaviy emas, balki real aktivlarga yo'naltirilgan investitsiyalarni amalga oshirishga qaratilgan bo'lib, ayniqsa aksiyadorlik jamiyatlarining innovatsion faoliyatida muhim o'rin tutadi.

Ma'lumki, ayniqsa infratuzilma, energetika va ko'chmas mulk sohasiga oid investitsiya loyihalari katta kapital xarajatlarini talab qiladi. Aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan tashabbus qilingan ko'plab yirik loyihalarda, ayniqsa, loyihaning dastlabki bosqichlarida moliyalashtirish manbalarini topish dolzarb muammolardan biri sifatida namoyon bo'ladi. Amaliy tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, ko'pchilik moliyaviy investorlar va strategik hamkorlar loyihaga jalb etilayotgan kapitalning kamida uchdan bir qismi allaqachon investitsiya qilinganidan keyingina qaror qabul qilishadi. Bu esa, aksiyadorlik jamiyatlarini bosqichma-bosqich moliyalashtirish manbalarini izlashga, shu jumladan, fond bozori, tijorat banklari, investitsion fondlar va xalqaro moliyaviy institutlar orqali mablag' jalb etishga undaydi.

Shu nuqtai nazardan, aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda kapital tuzilmasining optimallashtirilgan modeli, kapital qiymati va investitsion xavflar tahlili asosiy nazariy va amaliy jihatlarni tashkil etadi. Ayniqsa, resurslar cheklangan sharoitda aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan diversifikatsiyalashgan moliyalashtirish usullaridan foydalanish, ya'ni o'z kapitali, qarz resurslari va davlat-xususiy sheriklik asosidagi moliyaviy manbalarni uyg'unlashtirish alohida ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda iqtisodiyotimizda sanoat, xizmatlar sohasi, qurilish va boshqa strategik tarmoqlarda investitsion faollikni oshirish orqali aholi bandligi, daromadlari hamda iqtisodiy o'sish sur'atlarini rag'batlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ayni shu kontekstdan qaralganda, aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini moliyalashtirish bo'yicha institutsional sharoitlarni takomillashtirish, qonunchilik bazasini mustahkamlash va moliyaviy infratuzilmani rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy islohotlarning izchil amalga oshirilishi, xususan, Prezident Sh.M. Mirziyoyev tomonidan uzoq muddatga mo'ljallangan strategik rivojlanish konsepsiyalarining ishlab chiqilishi natijasida, iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni yanada kuchaymoqda. Bu borada qabul qilingan davlat dasturlari asosida moliyalashtirish fondlarining tashkil etilishi, aholining mavjud jamg'armalarini investitsion muomalaga jalb etish va aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish dolzarb vazifa sifatida qaralmoqda. [1] Aksiyadorlik jamiyatlari o'z investitsiya loyihalarini samarali moliyalashtirish uchun fond bozorining imkoniyatlaridan foydalanmoqda. Jumladan, kapital bozorida aksiya va obligatsiyalarni chiqarish orqali resurslar jalb etish ushbu subyektlar uchun muhim moliyaviy vosita hisoblanadi.

Taniqli iqtisodchi U. Sharpning investitsion strategiyaga oid qarashlariga ko'ra, qimmatli qog'ozlarning daromadliligi va riskliligi o'rtasidagi muvozanatni ta'minlovchi investitsion yondashuv – korporativ investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asosi sifatida xizmat qiladi. Ayniqsa, aksiyadorlik jamiyatlari uchun investor ishonchini qozonish va risklarni boshqarish fond bozori orqali moliyalashtirishning muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardandir. [2]

Mazkur nuqtai nazarni rivojlantirgan iqtisodchi olimlardan biri Ya. Mirkin fond bozorlarining korporativ sektor uchun investitsiya moliyalashtirishdagi ahamiyatini tahlil qilib, aksiyadorlik kapitalining shakllanishida bozor ishtirokchilarining ishonch darajasini asosiy omil sifatida ko'rsatadi.[3] Unga ko'ra, MDH davlatlarida, jumladan O'zbekistonda ham, fond bozorida korporativ qimmatli qog'ozlarga bo'lgan talabning pastligi, risk darajasining nisbatan yuqoriligi, institutsional ishtirokchilarning yetarli darajada rivojlanmaganligi fond bozori orqali investitsiyalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini cheklab kelmoqda. Bunday sharoitda, U. Sharp ta'kidlaganidek, moliyaviy vositachilar tijorat banklari, pensiya fondlari, sug'urta kompaniyalari va boshqa institutsional investorlar – aksiyadorlik jamiyatlari uchun fond bozori orqali kapital jalb etishda bilvosita, biroq muhim ishtirokchi sifatida namoyon bo'ladi. Ular orqali real sektor subyektlari investitsion loyihalarga kerakli moliyaviy resurslarni qamrab olishi mumkin. Modilyani–Miller teoremasiga ko'ra, mukammal bozor sharoitida korporatsiyaning qiymati uning kapital tuzilmasidan mustaqildir. Biroq, real sharoitda (soliqlar, bankrotlik xarajatlari, asimmetrik axborot mavjud bo'lgan holatda) kapital tuzilmasining tanlovi investorlar uchun muhim signal bo'lib xizmat qiladi. [4]

R. Brealey va S. Myerslarning fikricha, investitsiya qarorlarining asosi – kapitalning narxi, naqd pul oqimlari va riskni baholash hisoblanadi. Aksiyadorlik jamiyatlarida loyihalarning NPVsini hisoblash, kapital strukturasi bilan uyg'unlashtirish – investitsion strategiyaning markaziy qismini tashkil etadi. [5]

J. Tobinning qarashlaricha, agar biror kompaniyaning bozor qiymati (market value) uning aktivlarining almashtirish qiymatidan (replacement cost) yuqori bo'lsa, unda investitsiya qilish maqsadga muvofiq. Aksiyadorlik jamiyatlarining fond bozorida bahosi ularning investitsiya qarorlariga kuchli ta'sir ko'rsatadi. [6]

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlaridan D.G'. G'ozibekovning fikriga ko'ra, investitsiya – bu mablag'larni aniq va ishonchli manbalar orqali jalb qilish, ularni asosli tarzda safarbar etish, risklarni boshqarish hamda kapital qiymatini saqlab qolgan holda kutilgan iqtisodiy samaradorlikka erishish jarayonidir [7]. Bu yondashuv ayniqsa, aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatida ahamiyatlidir, chunki ularning investitsion strategiyasi risklar va foyda o'rtasidagi optimal muvozanatga tayanadi. A.V. Vahabovga ko'ra, aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini kapital bozorining rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq. Moliyaviy menejmentda aksiyalar va obligatsiyalar orqali moliyalashtirish – uzoq muddatli investitsiyalarni jalb qilishning asosiy manbai hisoblanadi. [8]

Yuqorida keltirilgan ilmiy qarashlar va davlat siyosati asosida xulosa qilish mumkinki, aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda fond bozorining rivojlanishi, institutsional ishtirokchilarning faoliyati, shuningdek, xalqaro moliyaviy tajribalarning milliy amaliyotga implementatsiyasi alohida e'tibor talab etadi. Shu bois, ushbu sohada ilmiy-nazariy va metodologik yondashuvlar asosida moliyalashtirish manbalari va vositalarining takomillashtirilishi milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada O'zbekiston va xorijiy mamlakatlar iqtisodchi olimlarining investitsiyalar va investitsiya faoliyatini moliyalashtirishning manbalari va usullarining nazariy jihatlariga bag'ishlangan ilmiy asarlari o'rganilgan. Tadqiqot metodologiyasi sifatida adabiyotlarning qiyosiy tahlili va farazni asoslash usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda qo'llaniladigan nazariy yondashuvlar ularning moliyaviy barqarorligi va strategik rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Yuqorida keltirilgan nazariyalar va tasniflar asosida AJlar uchun maqbul moliyalashtirish strategiyalarini ishlab chiqish imkoniyati paydo bo'ladi. Ayniqsa, fond bozori, kredit institutlari va investorlar bilan samarali hamkorlik, kapital tuzilmasining optimal shakllanishiga xizmat qiladi.

1-jadval. Aksiyadorlik jamiyatlari investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalarining ilmiy-nazariy tasnifi¹

Tasnif mezon	Manbalar turlari	Izoh (ilmiy asos)
Moliyalashtirish manbasining kelib chiqishi	- Ichki manbalar- Tashqi manbalar	Modigliani va Miller nazariyasi asosida kapital tuzilmasi qarorlariga ta'siri o'rganiladi (Modigliani & Miller, 1958)
Kapital shakllanish manbai (kelib chiqishiga ko'ra)	- Ichki kapital (milliy kapital)- Xorijiy kapital	Kapital harakatining liberallasuvi sharoitida AJlar uchun xorijiy investitsiyalar muhim resurs bo'lib xizmat qiladi
Mulk huquqiga ko'ra	- Shaxsiy mablag'lar- Qarz mablag'lar	Pecking Order Theory asosida korporatsiyalar avval ichki, keyin tashqi manbalarni afzal ko'rishadi (Myers & Majluf, 1984)
Moddiy-moddaviy shakli bo'yicha	- Pul mablag'lari- Moliyaviy aktivlar- Real (moddiy) aktivlar- Nomoddiy aktivlar	Sharpe (1964) tomonidan ishlab chiqilgan investitsiya portfeli nazariyasi asosida baholanadi
Moliyalashtirish muddati bo'yicha	- Uzoq muddatli manbalar (doimiy kapital)- Qisqa muddatli manbalar	Matching Principle asosida uzoq muddatli aktivlar uzoq muddatli manbalar bilan moliyalashtirilishi kerak
Foydalanish yo'nalishi bo'yicha	- Real investitsiyalar uchun manbalar- Moliyaviy investitsiyalar uchun manbalar	Real investitsiyalar – ishlab chiqarish aktivlarini yaratish; moliyaviy investitsiyalar – fond bozorida vositalarga sarmoya
Investitsiya jarayoni bosqichi bo'yicha	- Investitsiyalashdan oldingi- Investitsiya- Investitsiyadan keyingi bosqich manbalari	Gatti (2012) tomonidan asoslangan Project Finance modeli – har bir bosqich uchun alohida risk va moliyaviy strategiyalar talab etiladi

1 Muallif ishlanmasi

Investitsion resurslarning ushbu taqsimoti faqat real investitsiya loyihalarini amalga oshirishni ta'minlash jarayonida qo'llaniladi. Investitsiya faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan uning investitsiya resurslarini maqsadli shakllantirish bilan belgilanadi. Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalari va usullarini shakllantirishning asosiy maqsadi investitsiya faoliyatining samarali natijalarini ta'minlash nuqtai nazaridan zarur investitsiya aktivlarini sotib olish ehtiyojlarini qondirish va ularning tuzilishini optimallashtirishdir. Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish usuli deganda loyihaning moliyaviy maqsadga muvofiqligini ta'minlash maqsadida investitsiya resurslarini jalb qilish tushuniladi.

2-jadval. Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalari afzalliklari va kamchilliklari²

Moliyalashtirish manbasi	Afzalliklari	Kamchilliklari
Ichki mablag'lar	Mustaqillikni saqlaydi Risk past Foydadan qayta sarmoya	Chegaralangan hajm Katta loyihalar uchun yetarli emas
Qarz mablag'lari	Soliq chegirmalari Moliyaviy leverage orqali ROE oshiradi	To'lov majburiyatlari yuqori Moliyaviy risk ortadi
Aksiya emissiyasi	Keng ommani jalb qiladi Dividend majburiy emas	Egasi huquqining kamayishi Bozor narxi ta'sirida pul oqimi noaniqligi
Obligatsiya emissiyasi	Uzun muddatli manba Investor uchun kamroq risk	Foiz to'lovlari majburiy Reyting talab qilinadi
Xorijiy investitsiyalar	Innovatsiya va texnologiya olib kirish Katta hajmli resurslar	Valyuta risklari Xorijiy investorlarga bog'liqlik
Davlat subsidiyalari yoki grantlar	Qaytarilmaydigan mablag'lar Ijtimoiy loyihalar uchun qulay	Cheklangan ko'lamda Maqsadli yo'naltirish shartlariga rioya qilish zarur

Yuqoridagi jadval va tahlillar aksiyadorlik jamiyatlari uchun investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda resurslarning manbai, shakli, muddati va bosqichlari bo'yicha to'g'ri strategik tanlov zarurligini ko'rsatadi. Har bir moliyalashtirish manbasi o'zining afzalliklari va cheklovlariga ega bo'lib, ularni tanlashda kompaniyaning moliyaviy holati, rivojlanish strategiyasi hamda bozor sharoitlari inobatga olinishi zarur.

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish jarayoni bevosita moliyaviy instrumentlardan foydalanish bilan bog'liq bo'lib, bu holat aksiyadorlik jamiyatlarida investorlar manfaatdorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Aksiyadorlik jamiyatlari o'z faoliyatida investitsiya faoliyatini tashkil etishda, avvalo, aksiyadorlarning iqtisodiy va moliyaviy manfaatlarini hisobga olgan holda, ularning kapitalini jalb etishga intiladi. Bu esa, o'z navbatida, aksiyadorlar ishtirokidagi investitsiya loyihalarining amalga oshirilish darajasini belgilaydi.

Milliy iqtisodiyotda amalga oshirilayotgan investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda turli manbalarni jalb qilish orqali tarmoqlar bo'yicha investitsion faollik dinamikasini tahlil qilish mumkin. Aksiyadorlik jamiyatlari misolida bu jarayon ularning moliyaviy resurslarga ega bo'lishi va ushbu resurslarni samarali taqsimlashi bilan uzviy bog'liqdir. Tarmoqlarning rivojlanishi va ularning investitsiyalarni jalb etish salohiyati o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash orqali, aksiyadorlik jamiyatlarining bozor sharoitida raqobatbardoshligini baholash imkoniyati yuzaga keladi. Shu nuqtai nazardan, investitsiyalarni jalb etish bo'yicha faoliyat sur'atlari va natijalari o'rtasidagi proporsional bog'liqlik mavjud.

3-jadval. "Olmaliq KMK" AJ ning investitsiya loyihalarini baholashda moliyaviy barqarorlik koeffitsiyentlarining o'zgarish ko'rsatkichlari tahlili³

Ko'rsatkichlar	Yillar						2023 yilni 2018 yildan farqi, (+;-)
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Qarzga olingan va o'z mablag'larining nisbati koeffitsiyenti	1,15	0,95	0,77	0,75	1,81	1,25	0,1
Jami mablag'lardagi korxonaning o'ziga qarashli mablag'lar ulushi koeffitsiyenti	0,46	0,51	0,56	0,57	0,35	0,44	-0,02
Korxona jami mulkida asosiy va moddiy aylanma mablag'larning ulushi koeffitsiyenti	0,76	0,87	0,87	0,81	0,76	0,84	0,08

² Muallif ishlanmasi

³ Muallif ishlanmasi

Korxona jami mulkida uzoq muddatli aktivlar ulushi koeffitsiyenti	0,61	0,64	0,70	0,65	0,65	0,73	0,12
O'z mablag'lari bilan ta'minlanish koeffitsiyenti	-0,16	-0,35	-0,49	-0,22	-0,08	-1,14	0,98
Jalb qilingan kapital tarkibi koeffitsiyenti	0,55	0,60	0,56	0,39	0,50	0,64	0,09
Joriy aktivlarning qarzga olingan kapitalga nisbati koeffitsiyenti	0,72	0,74	0,66	0,81	0,54	0,46	-0,26
Korxonaning o'ziga qarashli mablag'larning jadal harakatchanlik koeffitsiyenti	0,37	0,36	0,29	0,35	0,35	0,26	-0,11

Yuqoridagi jadvalda ko'rsatilgan ko'rsatkichlar aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy holatini yillik o'zgarishlar kontekstida tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu tahlil jarayonida har bir ko'rsatkichning o'ziga xosligi, yillik tendensiyalar va ularning moliyaviy barqarorlikka ta'siri ko'rib chiqiladi.

Avvalo, qarzga olingan va o'z mablag'larining nisbati koeffitsiyenti ko'rib chiqilsa, bu ko'rsatkich korxonaning moliyaviy tuzilishida qarz kapitalining o'z mablag'lariga nisbatan qanchalik ko'p ekanligini anglatadi. 2018-yilda ushbu ko'rsatkich 1,15 ni tashkil qilgan bo'lsa, keyingi yillarda 2020 va 2021-yillarda 0,75-0,77 gacha kamayib, qarzga bog'liqlik kamayganligi kuzatiladi. Ammo 2022-yilda bu ko'rsatkich keskin oshib, 1,81 ga yetgan, bu esa korxonaning qarz mablag'lariga katta darajada tayanayotganligini ko'rsatadi. 2023-yilda esa biroz pasayib, 1,25 ga tushgan. 2023-yilning 2018-yilga nisbatan o'sishi 0,1 birlikni tashkil qilgan, bu esa moliyaviy risklar darajasining sezilarli darajada oshganligini anglatadi. Bunday o'zgarishlar aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qarzlarni boshqaruvining muhimligini ko'rsatadi.

Jami mablag'lardagi korxonaning o'ziga qarashli mablag'lar ulushi koeffitsiyenti esa korxonaning moliyalashtirishdagi o'z kapitali ulushini ifodalaydi. Ushbu ko'rsatkich 2018-yildan boshlab o'sish tendensiyasini ko'rsatib, 2021-yilda 0,57 ga yetgan. Bu o'z mablag'lari hisobiga faoliyatni kengaytirish imkonini bergan. Biroq, 2022-yilda ko'rsatkich keskin pasayib, 0,35 ga tushgan va 2023-yilda ham 0,44 da qolgan. 2018-yilga nisbatan 0,02 birlik kamayish aksiyadorlik jamiyatlarining o'z kapitali bilan ta'minlanishida zaiflashuvni bildiradi. Bu esa moliyalashtirishda tashqi manbalarga, ya'ni qarz va boshqa jalb qilingan kapitalga qaramlikning oshganidan dalolat beradi.

Korxonaning jami mulkida asosiy va moddiy aylanma mablag'larning ulushi koeffitsiyenti faoliyatning moddiy bazasi barqarorligini ko'rsatadi. Bu ko'rsatkich 2018-yildan 2023-yilgacha 0,76 dan 0,84 gacha o'sib, 0,08 birlik ijobiy farqni namoyish etadi. Bu tendensiya aksiyadorlik jamiyatlarining moddiy aktivlarini modernizatsiya qilish va ishlab chiqarish quvvatlarini oshirishga qaratilgan investitsiyalarga ega ekanligini bildiradi.

Shuningdek, korxona jami mulkida uzoq muddatli aktivlar ulushi koeffitsiyenti ham barqaror o'sish ko'rsatmoqda — 2018-yildan 2023-yilgacha 0,61 dan 0,73 gacha oshgan, ya'ni 0,12 birlik ortish kuzatilgan. Bu o'z navbatida, aksiyadorlik jamiyatlarining uzoq muddatli investitsiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilayotganini va aktivlarning kapitalga bo'lgan ulushining mustahkamlanayotganini anglatadi.

Biroq, o'z mablag'lari bilan ta'minlanish koeffitsiyenti ning tahlili moliyaviy barqarorlik nuqtai nazaridan xavotir uyg'otadi. Ushbu ko'rsatkich 2018-yildan 2023-yilgacha doimiy ravishda manfiy qiymatlarda bo'lib, 2023-yilda -1,14 ga tushgan. Manfiy qiymatlar korxonaning o'z mablag'lari bilan ta'minlanishida keskin pasayish borligini bildiradi. Bu esa aksiyadorlik jamiyatining o'z kapitali asosida investitsiyalarni amalga oshirish imkoniyatining sustlashganligidan dalolat beradi va moliyaviy xavflarning oshishiga olib kelishi mumkin.

Jalb qilingan kapital tarkibi koeffitsiyenti esa, aksincha, ijobiy tendensiyaning ko'rsatmoqda — 2018-yildan 2023-yilgacha 0,55 dan 0,64 gacha o'sib, 0,09 birlikga ortgan. Bu ko'rsatkich aksiyadorlik jamiyatlarining moliyalashtirishda tashqi kapital jalb qilishdagi faolligini oshirayotganini anglatadi, lekin bu bilan bog'liq risklar ham ko'payadi.

Moliyaviy barqarorlikni ko'rsatadigan yana bir muhim ko'rsatkich — joriy aktivlarning qarzga olingan kapitalga nisbati koeffitsiyenti kamayib bormoqda: 2018-yilda 0,72 dan 2023 yilda 0,46 gacha tushgan, ya'ni 0,26 birlik pasayish. Bu, korxonaning qisqa muddatli aktivlari qarzlarni bilan ta'minlashda sustlashganligini bildiradi, bu esa moliyaviy likvidlik va qisqa muddatli to'lov qobiliyatining pasayishiga olib kelishi mumkin.

Oxirgi ko'rsatkich — korxonaning o'ziga qarashli mablag'larning jadal harakatchanlik koeffitsiyenti ham pasayish tendensiyasida: 2018-yilda 0,37 dan 2023-yilda 0,26 gacha tushib, 0,11 birlik kamaygan. Bu mablag'larning samarali aylanish tezligining susayishidan, ya'ni likvidlik va operatsion samaradorlikning pasayishidan darak beradi.

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalarining tanlanishi aksiyadorlik jamiyatlari uchun nafaqat investitsiya faoliyatining iqtisodiy samaradorligini, balki investitsiyalardan olinadigan daromadning taqsimoti,

mavjud kapitaldan foydalanish darajasi hamda jamiyatning moliyaviy barqarorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Moliyalashtirish manbalarining tarkibi va tuzilishi aksiyadorlik jamiyatining tashkiliy-huquqiy shakli, faoliyat ko'lamini va strategik maqsadlariga muvofiq ravishda shakllanadi.

Shu boisdan, aksiyadorlik jamiyatlarida investitsiya faoliyatini samarali tashkil etish, ularning moliyaviy infratuzilmasini mustahkamlash, tashqi va ichki moliyaviy manbalarni oqilona tanlash orqali, nafaqat investorlarning ishonchini oshirishga, balki korxona kapitalining o'sishi va raqobatbardoshligini ta'minlashga ham xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Dunyoning rivojlangan mamlakatlari va rivojlanayotgan yoki iqtisodiy inqirozga uchragan davlatlar uchun milliy iqtisodiyotning global texnik va texnologik darajasini saqlab qolish yoki uni yanada rivojlantirish investitsiya siyosatining samaradorligiga bevosita bog'liqdir. Aynan shu nuqtai nazardan investitsiya qarorlarini qabul qilish va investitsiya loyihalarini amalga oshirishni rag'batlantiruvchi siyosat milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishi hamda raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim vositalardan biridir.

Aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatida investitsiya loyihalarini moliyalashtirish jarayoni ayniqsa muhimdir, chunki ularning texnik va moliyaviy imkoniyatlari investitsiya samaradorligini bevosita belgilaydi. Shu bilan birga, ko'plab mamlakatlarda, jumladan respublikamizda, aksiyadorlik jamiyatlarini ichki va tashqi raqobatchilardan himoya qilish maqsadida import bojlari yoki boshqa tarif siyosatlari qo'llaniladi. Bu esa aksiyadorlik jamiyatlariga o'z mahsulotlarini ichki bozorda raqobatbardosh narxlarda emas, balki oshirilgan narxlarda sotish imkoniyatlarini yaratadi. Bunday siyosat qisqa muddatda mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlagan bo'lsa-da, uzoq muddatda ularning innovatsion rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalari va usullarini takomillashtirish aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy barqarorligi va samarali rivojlanishi uchun muhim shartdir. Shu maqsadda quyidagi taklif va tavsiyalarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

- aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini moliyalashtirish usullarini rivojlantirish uchun xorijiy tajribalarni o'rganish va milliy iqtisodiyotning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda ushbu tajribalarni moslashtirish;
- moliyalashtirish manbalarining qiymatini baholash jarayonini soddalashtirish, shuningdek, ekspertiza muddatlarini uzaytirish va byurokratik to'siqlarni kamaytirish orqali investitsiya jarayonini tezlashtirish;
- investitsiya tashabbuskorlari va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlikni yanada mustahkamlash, shu jumladan, ikki tomonlama ishonch asosida shartnomaviy munosabatlarni rivojlantirish orqali qarz resurslarini jalb qilishni osonlashtirish;
- moliyaviy resurslarning yetishmasligi va moliyalashtirishdagi murakkabliklarni bartaraf etish maqsadida aksiyadorlik jamiyatlari moliyalashtirishning noan'anaviy usullaridan - lizing, seleng, sinditsiyalashtirilgan kreditlar, venchur kapital, kradfoning va kraudinventing kabi innovatsion mexanizmlardan faol foydalanishni yo'lga qo'yishi.

Yuqoridagi chora-tadbirlarning samarali amalga oshirilishi nafaqat aksiyadorlik jamiyatlarining investitsiya loyihalarini moliyalashtirish sifatini oshirishga, balki mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining barqarorligini ta'minlash va aholining farovonligini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bois, investitsiya siyosatini shakllantirishda aksiyadorlik jamiyatlari faoliyati va moliyaviy instrumentlari muhim o'rin tutadi hamda ularning rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotining umumiy raqobatbardoshligini oshirishda asosiy omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, xalq so'zi 2017-yil 22-dekabr.
2. Шарп У. идр. Инвестиции. Пер. с англ.-М. ИНФРА-М, 2001. -С. 9-10.
3. Миркин Я. Рынок ценных бумаг России: воздействие фундаментальных факторов, прогноз и политика развития. – Москва: Альпина Паблицер. 2002. – С. 117.
4. Modigliani, F., & Miller, M.H. (1958). The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment. The American Economic Review, 48(3), 261–297.
5. Brealey, R.A., Myers, S.C., & Allen, F. (2014). Principles of Corporate Finance. McGraw-Hill Education.
6. Tobin, J. (1969). A General Equilibrium Approach to Monetary Theory. Journal of Money, Credit and Banking, 1(1), 15–29.
7. G'ozibekov D.G'. Investitsiyalarni moliyalashtirish muammolari - T.:2002. i.f.d. diss. avtoref. 11-14 b.
8. Vahabov, A.V. (2020). Moliyaviy menejment. – Toshkent: Iqtisodiyot.
9. Haydarov O'.A. "O'zbekistonda investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarishning zamonaviy holati". "Xalqaro moliya va hisob" ilmiy elektron jurnali. 2019 yil dekabr №6. 8-b., (08.00.00, №12).

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100